

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het college van Gedeputeerde Staten van Groningen.

Datum: 10 oktober 2012

Rapportnummer: 2012/163

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de provincie Groningen niet bereid is om bij de brug bij de voormalige steenfabriek Ceres langs de Provinciale weg N998 tussen Kantens en Usquert ten behoeve van het gemotoriseerd verkeer een - ander - waarschuwingsbord voor overstekende fietsers te plaatsen waaruit duidelijk blijkt dat direct over de brug een oversteekplaats is voor fietsers.

Bevindingen en beoordeling

I Bevindingen

Achtergrond

Op de Usquerderweg, de provinciale weg N998 tussen Kantens en Usquert, ligt ter hoogte van de voormalige steenfabriek een brug. Vanaf Kantens gezien aan de overzijde van de brug komt de Trekweg uit op de N998. Van de Trekweg wordt gebruik gemaakt door gemotoriseerd verkeer en fietsers. Naast de N998 ligt een fietspad voor verkeer in twee richtingen. Fietsers, die van de Trekweg naar het fietspad willen of andersom, moeten hier de N998 oversteken.

Enige jaren geleden vroeg verzoeker de provincie een adequate waarschuwing voor overstekende fietsers te plaatsen. Volgens hem waren overstekende fietsers sinds de ophoging van de brug na een restauratie niet meer goed zichtbaar voor naderend verkeer. Bovendien reed een aanzienlijk deel te snel, zonder deze snelheid bij de brug te matigen. Dagelijks steken hier volgens verzoeker, naast andere fietsers, dertig á veertig schoolkinderen de N998 over. Bovendien had zich daadwerkelijk een ongeval voorgedaan, waarbij een fietser was overleden en een ander gewond was geraakt.

Verzoeker had de kwestie bij een lid van Gedeputeerde Staten aangekaart. In zijn brief van 16 december 2009 liet deze verzoeker weten geen aanleiding te zien voor het plaatsen van een bord. De gedeputeerde verwees echter naar een andere brug dan verzoeker bedoelde. Vervolgens schreef verzoeker op 6 mei 2010 een brief naar de Commissaris van de Koningin, zonder hierop een reactie te ontvangen.

Wel had de provincie inmiddels ter hoogte van de brug het verkeersbord J24 "Pas op: fietsers" laten plaatsen. Dit witte, driehoekig bord met een rode rand en in het midden de afbeelding van een fiets, attendeert weggebruikers op de aanwezigheid van fietsers op de rijweg (zie **ACHTERGROND**, onder 1.). Verzoeker stond echter een meer specifieke aanduiding voor ogen, waarbij op de aanwezigheid van een oversteekplaats voor fietsers werd gewezen. Hierbij dacht hij in het bijzonder aan een vierkant geel bord met daarop een afbeelding van het verkeersbord J24 en een afbeelding van het onderbord OB503;

"kruisend verkeer" (zie **ACHTERGROND**, onder 1.).

Klacht bij de Nationale ombudsman

Toen verzoeker zich tot de Nationale ombudsman wendde, stuurde hij enkele foto's mee ter illustratie van het probleem en van de mogelijke oplossing. Daarbij wees hij er op dat sommige automobilisten veel te hard reden en een aantal van hen de brug gebruikte als "stuntbaan" om overheen te racen.

De Nationale ombudsman vroeg de provincie of men bereid was tot een praktische oplossing. Door het plaatsen van het door verzoeker voorgestelde gele bord, dan wel door het plaatsen van verkeersbord J37; "Pas op: Gevaar", met het onderbord OB02; de aanduiding voor "Fietsers" of met het onderbord OB503, de aanduiding voor "Kruisend verkeer" (zie **ACHTERGROND**, onder 1.).

Standpunt provincie

De provincie liet bij monde van een medewerker van de afdeling Verkeer en Vervoer weten niet in te willen gaan op het verzoek.

De zaak was voorgelegd aan de gedeputeerde verkeer en een verkeersadviseur van de regiopolitie. Ook was deze ambtelijk besproken met de gemeente Eemsmond. Volgens de provincie waren overstekende fietsers, ook na vervanging van de brug, meer dan voldoende zichtbaar. Verder lag de brug zodanig in de weg dat verreweg de meeste automobilisten ter plaatse sowieso hun snelheid matigden, omdat het passeren van de brug bij hogere snelheid bijzonder oncomfortabel was. De provincie ging ervan uit dat een extra bord niet zou leiden tot een extra snelheidsreductie.

Wat betreft het dodelijke ongeval, stelde de medewerker dat de politie dit uitgebreid had onderzocht en hieruit niet naar voren was gekomen dat de zichtbaarheid of de omgeving van de weg niet deugde. De betrokken automobilist werd volstrekt onverwacht geconfronteerd met een hoogbejaarde fietser die pardoes de weg overstak, waarbij hij er logischerwijs van uitging dat ze zou stoppen.

Als er al sprake zou zijn van de noodzaak van een waarschuwingsbord, dan zou dit op de zijweg moeten worden geplaatst om fietsers te attenderen op het feit dat zij kruisend autoverkeer konden verwachten. En zo'n bord was al eens door de gemeente geplaatst.

Nader gevraagde en van de provincie verkregen informatie

Naar aanleiding van de reactie van de provincie stelde de Nationale ombudsman enkele nadere vragen. Zo vroeg hij wat het bezwaar was tegen het plaatsen van een verkeersbord voor automobilisten en wat de toegevoegde waarde was van een waarschuwingsbord voor fietsers. Verzoeker vroeg juist aandacht voor het waarschuwen van automobilisten en men

kon er van uit gaan dat fietsers vermoedelijk wel oplettend zouden zijn bij het oversteken van een provinciale weg, waarbij zij per definitie kruisend autoverkeer konden verwachten.

In reactie hierop gaf de medewerker van de afdeling Verkeer en Vervoer aan dat de provincie een terughoudend beleid voert voor het plaatsen van verkeersborden. Een verkeersbord moet zinvol zijn, dat wil zeggen: een duidelijke bijdrage leveren aan bijvoorbeeld de verkeersveiligheid. Hierbij was het uitgangspunt dat beide groepen verkeersdeelnemers zich aan de regels houden. Mocht blijken van problemen met bijvoorbeeld het uitzicht, dan was te overwegen om een bord te plaatsen. Mocht er sprake lijken te zijn van (te) hoge snelheden, dan werden eerst radarmetingen verricht en vervolgens in voorkomend geval de politie gevraagd handhavend op te treden. In de concrete situatie was de inschatting van de provincie, dat automobilisten zich gemiddeld genomen aan de maximum snelheid hielden en fietsers de voorrangsregeling in acht namen. Daarom hoefden automobilisten ook niet te worden gewaarschuwd.

Op aandringen van verzoeker, en hoofdzakelijk om hem tegemoet te komen, was de provincie er al toe overgegaan verkeersbord J24 te plaatsen. Een extra onderbord had, naar de mening van de provincie en die van de verkeersspecialist in het betreffende district van de regiopolitie, geen toegevoegde waarde. Bovendien had de weg een lage verkeersintensiteit en voornamelijk een functie binnen het gebied, met weinig doorgaand verkeer. Juist voor deze groep bood een (aanvullend) onderbord weinig soelaas.

De Nationale ombudsman informeerde verder naar de diverse overleggen waar de medewerker naar had verwezen.

Hierover verklaarde deze dat er op 30 mei 2011 een gesprek had plaatsgevonden met verzoeker, de gedeputeerde en de provinciaal medewerker. Hierbij was de hoogte van de brug ter sprake gekomen. De medewerker had daarbij de bewering van verzoeker dat de brug fors hoger was geworden tegengesproken en er op gewezen dat tekeningen dit konden staven.

Tijdens een ander bezoek aan de locatie met verzoeker en de wethouder van Eemsmond was met containers de proef op de som genomen. Hierbij was duidelijk geworden dat deze objecten nabij de oversteekplaats wel degelijk zichtbaar waren voor een naderende automobilist.

Daarnaast was verzoeker er tijdens een onderhoud op gewezen dat ook de regiopolitie van mening was dat extra borden niet zouden bijdragen aan de veiligheid ter plaatse.

Het contact met de regiopolitie bestond uit regulier werkoverleg met de verkeersspecialist van het district Noord-West van het korps Groningen. De verkeerssituatie bij de fietsoversteek bij de brug was in 2010 en 2011 herhaaldelijk aan de orde geweest. De verkeersspecialist had hierbij duidelijk aangegeven dat wat hem betreft het plaatsen van

een waarschuwbord geen enkele zin zou hebben.

Ook met de gemeente Eemsmond vond regelmatig werkoverleg plaats. Ook in deze gesprekken was de gewraakte situatie meermaals aan de orde geweest.

Verder informeerde de Nationale ombudsman naar de snelheid ter plaatse.

De medewerker lichtte toe dat de provincie zelf niet beschikte over recente snelheidsgegevens. Snelheidsmetingen vonden alleen plaats bij serieus te nemen meldingen of klachten. Er was de provincie niets bekend over ter plaatse sturende automobilisten. Niet uitgesloten kon worden dat dit incidenteel gebeurde, en dan waarschijnlijk door automobilisten die ter plaatse goed bekend waren. De provincie ging ervan uit dat het aanbrengen van een bord weinig effect zou hebben op het rijgedrag van deze automobilisten. De medewerker bood vervolgens aan om, als hieraan behoefte bestond, alsnog gedurende een week snelheidsmetingen te doen, waarbij hij aantekende dat verzoeker eerder al had aangegeven weinig op te hebben met de door de provincie gehanteerde techniek van meten.

Gevraagd naar de toedracht van het dodelijke ongeval, lichtte de medewerker toe dat de automobilist niet zozeer werd verrast door de aanwezigheid van de fietser maar door het feit dat zij volstrekt onverwacht over stak. Op zijn verzoek voorzag de medewerker van de provincie de Nationale ombudsman tevens van foto's om een concreet beeld te schetsen van de situatie ter plaatse (zie **ACHTERGROND**, onder 2.).

Van derden ontvangen informatie

Van een lid van Provinciale Staten van Groningen ontving de Nationale ombudsman een brief, waarin deze verklaarde dat hij de verkeerssituatie zelf in ogenschouw had genomen en het een zeer gevaarlijke situatie vond. Met name voor fietsers, waaronder tientallen schoolkinderen onderweg naar de scholen in Uithuizen. Naar zijn mening was de situatie vergelijkbaar met die in Wildervank, waar bij een soortgelijke brug onlangs twee spelende kinderen waren doodgereden. Het huidige bord maakte deze onveilige situatie onvoldoende duidelijk en het Statenlid wilde met zijn brief aan de Nationale ombudsman verzoeker ondersteunen in zijn verzoek aan Gedeputeerde Staten.

Van verzoeker ontvangen nadere informatie

Verzoeker deed de Nationale ombudsman nog de resultaten toekomen van een handtekeningenactie die hij in mei 2008 in Kantens had gehouden. Van de 68% personen die thuis waren, was 92% voor het invoeren van een 30 kilometerzone.

Reactie op de opening van het onderzoek

Naar aanleiding van de klacht van verzoeker en de daarna van diverse partijen ontvangen nadere informatie besloot de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen.

In reactie op de opening wees de provincie allereerst op de eerder gegeven reacties.

Daarnaast deelde men mee dat de openingsbrief aan de orde is geweest in het overleg Verkeer en Vervoer met de verantwoordelijk gedeputeerde. Daarbij concludeerde men dat de ombudsman terecht stelt dat naast de objectieve veiligheid ook de subjectieve veiligheid een belangrijke rol moet spelen bij de besluitvorming over klachten van burgers met betrekking tot onveilige situaties.

In het geval van verzoeker is de provincie echter van mening dat zij met het destijds plaatsen van het waarschuwingsbord J24 meer dan voldoende is tegemoet gekomen aan zijn gevoelens van onveiligheid. Immers, redenerend vanuit de objectieve verkeersveiligheid was er voor de provincie geen reden om tot plaatsing van een dergelijk bord over te gaan. De provincie zal dan ook geen ander waarschuwingsbord plaatsen.

II Beoordeling

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat de overheid de verschillende belangen tegen elkaar afweegt voordat zij een beslissing neemt. De uitkomst hiervan mag niet onredelijk zijn. De overheid verzamelt bij haar handelen de relevante feiten en kijkt naar alle omstandigheden. De verzamelde gegevens worden betrokken bij de belangen die op een zorgvuldige wijze tegen elkaar worden afgewogen.

In het onderhavige geval stond het college van Gedeputeerde Staten van Groningen voor de afweging of het een verkeersbord zou plaatsen naar aanleiding van het verzoek dat hiertoe was ingediend door verzoeker, een inwoner van de provincie. Het verzoek was gedaan omwille van een vergroting van de veiligheid van het fietsverkeer dat ter hoogte van de gewraakte brug de provinciale weg moest oversteken, waaronder ook tientallen schoolkinderen. Het college diende dit verzoek af te wegen in het licht van zijn beleid, en de hieruit voortvloeiende belangen af te wegen tegen het belang van de verkeersveiligheid dat de grondslag van het verzoek van verzoeker vormde.

Het college hanteert een terughoudend beleid bij het plaatsen van verkeersborden. Het plaatsen van een verkeersbord moet een duidelijke bijdrage leveren aan bijvoorbeeld de verkeersveiligheid. Tegen de achtergrond van dit beleid maakte het college een inschatting van de risico's en besloot het om het plaatsen van een (extra) bord achterwege te laten, aangezien dit naar zijn inzicht geen toegevoegde waarde heeft. Ervan uitgaande dat alle of de meeste verkeersdeelnemers zich aan de regels houden en gegeven de voldoende zichtbaarheid van fietsers voor gemotoriseerd verkeer, waarvan de proef op de som was genomen, dient een (extra) verkeersbord in de ogen van het college geen doel. Hiertoe steunt het college onder meer op de inzichten van diverse ter zake deskundigen, zoals

medewerkers van de provincie, gemeente en regiopolitie.

De Nationale ombudsman is het niet met gedeputeerde staten eens dat een bord zoals door verzoeker gevraagd ter plaatse – of eventueel een andere vorm van effectieve signalering – niet zinvol zou zijn. Uit de bijgevoegde foto's blijkt dat bij het naderen van de brug moeilijk zichtbaar is dat zich direct voorbij de brug een kruising bevindt met een oversteekplaats voor fietsers. Dit gegeven vormt op zich al voldoende reden om met het oog op de veiligheid van overstekende fietsers een waarschuwbord te plaatsen. Daar komt bij dat zich ter plaatse in het verleden al een dodelijk ongeval heeft voorgedaan met een overstekende fietser. Bovendien heeft de Nationale ombudsman begrepen dat zowel de gemeente als een lid van Provinciale Staten hebben aangedrongen op het plaatsen van een waarschuwbord. De ombudsman heeft begrip voor het feit dat de provincie het aantal verkeersborden met het oog op de overzichtelijkheid beperkt wenst te houden, maar hij begrijpt niet waarom de provincie in dit specifieke geval dat belang zwaarder laat wegen dan het overduidelijke belang van de verkeersveiligheid.

Het bovenstaande leidt de Nationale ombudsman tot de slotsom dat het college in redelijkheid niet kon besluiten om af te zien van het plaatsen van een -meer specifiek- waarschuwbord. De onderzochte gedraging is dan ook niet behoorlijk.

Dit geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen, is gegrond wegens schending van het vereiste van redelijkheid.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft het college van Gedeputeerde Staten van Groningen in overweging om alsnog tegemoet te komen aan de wens van verzoeker door ofwel het door verzoeker voorgestelde gele bord met hierin een afbeelding J24 en OB503 "Pas op: kruisende fietsers in twee richtingen" ofwel een bord J37 met een onderbord OB02 + OB503 "Pas op: Gevaar. Kruisende fietsers in 2 richtingen" te plaatsen.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Verkeers- en onderborden

J24 Pas op: fietsers

J37 Pas op: Gevaar

OB02 Fietsers

OB503 Aanduiding voor kruisend verkeer

ACHTERGROND 2

Zie foto's